Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 97
d.d. 14 april 2011
(mevrouw mr. E.M. Dil-Stork, voorzitter, mevrouw mr. A.M.T. Wigger en drs. A. Adriaansen)

Samenvatting

Hypothecaire geldlening met variabele maandrente. Koppeling aan Euribor-tarief respectievelijk geld en kapitaalmarktontwikkeling? Commissie: blijkt niet uit algemene voorwaarden. Onzekerheid over exacte ontwikkeling van rentetarief is inherent aan gekozen renteregime. Consument kan desgewenst te allen tijde boetevrij overstappen naar een ander renteregime of naar een andere geldverstrekker. Vordering afgewezen.

1. Procedure

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:
- het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brief met bijlagen van Consument van 30 juli 2010 houdende een omschrijving van zijn klacht;
- het ingevulde en door Consument ondertekende vragenformulier met bijlage zoals ontvangen op 2 augustus 2010;
- het verweer van Aangeslotene van 30 september 2010;
- de repliek van Consument van 27 oktober 2010;
- de dupliek van Aangeslotene van 16 november 2010;
- de door Consument ter zitting overgelegde pleitnota.

De Commissie heeft vastgesteld dat tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening niet tot een oplossing van het geschil heeft geleid.
De Commissie heeft tevens vastgesteld dat beide partijen haar advies als bindend zullen aanvaarden.
De Commissie heeft partijen opgeroepen voor een mondelinge behandeling te Den Haag op vrijdag 7 januari 2010. Aldaar zijn beide partijen verschenen.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:
Op 28 december 2007 heeft Consument bij Aangeslotene een hypothecaire geldlening van € 181.500,- afgesloten. Het betreft een aflossingsvrije lening met een variabele rente waarop van toepassing zijn de Algemene Voorwaarden voor particuliere geldleningen 2005.
In artikel 19 van genoemde algemene voorwaarden wordt bepaald:
"Variabele rente
a. De rente kan door de bank altijd worden gewijzigd.
b. ……..
c. ……..".

Waar vanaf november 2008 sprake was van een daling van de Euribor-rente, zag Consument zich in de daarop volgende periode geconfronteerd met een stijging van zijn variabele rente. Consument kan zich daarmee niet verenigen en heeft ter zake daarvan een klacht aan Aangeslotene voorgelegd.

3. Geschil

3.1. Consument vordert vergoeding van de door hem over de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2009 te veel betaalde rente, door Consument begroot op een bedrag van € 5.000,-.
Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen.

- Consument kan niet achterhalen op welke manier Aangeslotene de variabele rente vaststelt. Om haar fundingskosten dekkend te maken wordt een andere methode toegepast.
- Artikel 20 van de Algemene Voorwaarden is van toepassing. Hetgeen hierover door Aangeslotene wordt opgemerkt mist iedere grondslag.
- Consument begrijpt niet dat zijn variabele rente is gestegen terwijl de Euribor-rente in dezelfde periode is gedaald. Er is kennelijk sprake van een andere opslag terwijl Aangeslotene Consument daarover niet heeft geïnformeerd. Aangeslotene heeft daarmee zijn zorgplicht jegens Consument geschonden: Consument moet gedocumenteerd worden geïnformeerd over de rente die wordt toegepast en de opslag die daarbij in rekening wordt gebracht.

3.2 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, het volgende als verweer Aangevoerd.

- De variabele rente wordt op basis van artikel 19 sub a van de toepasselijke voorwaarden door Aangeslotene zelf vastgesteld. Daarbij spelen meerdere factoren, zoals de geldmarktrente (Euribor) en de kapitaalmarktrente een rol. Genoemde rentefactoren geven sinds het begin van de kredietcrises echter geen goed beeld meer van de werkelijke fundingskosten die Aangeslotene moet maken omdat het voor alle banken duurder is geworden om geld aan te trekken. Ook worden de aan Aangeslotene toevertrouwde spaargelden gebruikt als funding. De variabele rente is daarom mede van deze factoren afhankelijk en niet volledig gelinkt aan de Euribor-rente.
- Het behoort tot de beleidsvrijheid van Aangeslotene om zelf haar variabele rente vast te stellen. Aangeslotene kan niet worden gehouden hierin inzicht te verstrekken.
- Artikel 20 van de Algemene voorwaarden is van toepassing op het rentetype "basis Euribortarief" hetgeen een ander rentetype behelst dan de variabele rente van Consument.

4. Zitting

Partijen hebben ter zitting gebruik gemaakt van de geboden mogelijkheid om hun standpunten nader toe te lichten. Consument heeft daarbij te kennen gegeven dat

zijn eerder beroep op artikel 20 van de van toepassing zijnde algemene voorwaarden op zijn - onjuiste - veronderstelling berustte dat het begrip marktrente gelijk zou zijn aan het Euribor-tarief. Dit onderdeel van zijn klacht kan mitsdien als ingetrokken worden beschouwd. Consument heeft daarbij tevens aangegeven dat hij er vanuit is gegaan dat zijn rentetarief dezelfde ontwikkeling zou volgen als bij eerder door hem afgesloten leningen met een variabel rentetarief het geval is geweest en waarbij het markttarief werd gevolgd. Aangeslotene heeft benadrukt dat de ontwikkeling van het Euribor-tarief respectievelijk de kapitaalmarktrente geen goed beeld meer geven van de werkelijke fundingskosten die Aangeslotene moet maken.

5. Beoordeling

5.1. Ter beoordeling ligt de vraag voor of Consument op grond van de inhoud van de door hem met Aangeslotene gesloten hypothecaire geldleningsovereenkomst en de daarop van toepassing zijnde Algemene Voorwaarden, er redelijkerwijs vanuit mocht gaan dat zijn met Aangeslotene overeengekomen en door Aangeslotene aan hem in rekening te brengen rentetarief rechtstreeks gekoppeld zou zijn aan het zogeheten 1-maands Euribor tarief, in die zin dat Consument mocht verwachten dat het door hem verschuldigde rentetarief niet alleen de stijging van die rente, maar ook een eventuele daling van die rente evenredig zou volgen.

5.2. De Commissie is van oordeel dat de hierboven geformuleerde vraag ontkennend moet worden beantwoord. Consument heeft uit de ontwikkelingen van zijn variabele rente geconcludeerd dat er tot november 2008 sprake was van parallelliteit met het 1-maands Euribor tarief. Dit is echter door Aangeslotene nimmer in dergelijke bewoordingen aan Consument medegedeeld, hetgeen door Consument ter zitting is bevestigd. In de toepasselijke Algemene Voorwaarden is bepaald dat Aangeslotene te allen tijde het rentepercentage met onmiddellijke ingang kan wijzigen. De Commissie kan daaruit niet anders opmaken dan dat de door Consument verschuldigde rente is gebaseerd op de door Aangeslotene gehanteerde en mitsdien door haar zelf vast te stellen rente. Een rechtstreekse koppeling van de variabele rente aan het 1-maands Euribor tarief, van welke koppeling Consument uitgaat, kan de Commissie daaruit niet afleiden nu deze in de Algemene Voorwaarden niet wordt genoemd, noch daarnaar wordt verwezen.

5.3. De Commissie overweegt in dit verband dat het tarief van de variabele rente vanaf november 2008 kennelijk een andere ontwikkeling heeft gevolgd dan die van het 1-maands Euribor tarief. De bepaling van de variabele rente is - zoals Aangeslotene heeft toegelicht - afhankelijk van de marktsituatie waarin Aangeslotene zich bevindt In de betreffende periode was sprake van de kredietcrisis, leidend tot een wijziging van de situatie op de geld- en kapitaalmarkt en speelden er tal van omstandigheden welke van invloed waren op het rentetarief en daarmee op de invulling van de Aangeslotene toekomende beleidsvrijheid.

5.4. De door de Commissie aldus geïnterpreteerde visie van Consument dat de verplichting tot het verstrekken van informatie aan de afnemer van haar product zover reikt dat Aangeslotene de concrete totstandkoming en samenstelling van de

door haar toegepaste renteopslag dan wel het in dat kader daarbij door haar gevoerde rentebeleid dient aan te geven, wordt in dit geval door de Commissie niet gedeeld. Hiermee zou Aangeslotene immers genoodzaakt zijn technische en concurrentiegevoelige informatie vrij te geven. Dit zou mogelijk anders kunnen zijn wanneer de in rekening gebrachte variabele rente (aanzienlijk) zou afwijken van elders in de markt in rekening gebrachte (variabele) rentetarieven voor hypotheken. Een en ander is echter noch gesteld noch gebleken.

5.5. Inherent aan het gekozen renteregime is onzekerheid over de exacte ontwikkeling van de maandtermijnen, maar daar staat tegenover de vrijheid aan de zijde van Consument desgewenst te allen tijde boetevrij over te stappen op een ander renteregime of naar een andere geldverstrekker.

5.6. Dat Consument kennelijk ten onrechte heeft aangenomen dat de variabele rente zoals die van toepassing zou zijn op zijn laatst afgesloten geldlening zich op dezelfde manier zou ontwikkelen als bij eerder afgesloten geldleningen met een variabele rente, kan Aangeslotene niet worden verweten. Het betreft hier immers een omstandigheid die aan Consument zelf moet worden toegerekend. Verwacht had immers mogen worden dat Consument zich van te voren had vergewist over de condities van zijn hypothecaire geldlening.

5.6. Onder voormelde omstandigheden kan niet gezegd worden dat Aangeslotene heeft gehandeld buiten de grenzen van de krachtens de overeenkomst in acht te nemen redelijkheid en billijkheid.

5.7. Het vorenstaande dient ertoe te leiden dat de vordering van Consument tot vergoeding van te veel betaalde rente moet worden afgewezen.

6. Beslissing

De Commissie stelt bij wijze van bindend advies vast dat de vordering van Consument wordt afgewezen.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak.